

OLIMPIADA DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE
ETAPA NAȚIONALĂ
2026
DISCIPLINA FILOSOFIE

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

Elaborați un eseu filosofic, pe baza celor trei puncte de vedere exprimate în citatele de mai jos:

„Puterea constă în mod esențial în relații, adică ceea ce face ca persoanele, ființele umane să fie în relație unele cu altele, nu doar pur și simplu sub forma comunicării unui sens, și nici pur și simplu sub forma dorinței, ci, în egală măsură, sub o anumită formă care le permite să acționeze unele asupra celorlalte și, dacă vreți, oferind un sens foarte larg acestui cuvânt, acela de a se «guverna» unele pe celelalte.”

(M. Foucault, *Theatrum philosophicum*)

„Într-o societate deschisă, mulți oameni se străduiesc să urce pe scara socială și să ia locurile altora. (...) Ca urmare a pierderii caracterului său organic, o societate deschisă poate să devină, treptat, ceea ce aș numi o «societate abstractă».”

(K. R. Popper, *Societatea deschisă și dușmanii ei*)

„Și, dacă e adevărat că, în fazele sale finale, totalitarismul apare ca un rău absolut (absolut pentru că nu mai poate fi dedus din motive omenești, care pot fi înțelese și de înțeles), este de asemenea adevărat că fără totalitarism n-am fi cunoscut poate niciodată natura cu adevărat radicală a Răului.”

(H. Arendt, *Originile totalitarismului*)

Eseul va viza următoarele:

- precizarea explicită a unei probleme filosofice pe care o abordează cele trei texte;
- formularea explicită a tezei eseului;
- argumentarea tezei eseului, prin raportare critică la cele trei puncte de vedere exprimate în textele date.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dă textul:

„Să luăm alt exemplu, întrebarea lui Socrate «Ce este cunoașterea?» Aici cazul este chiar mai clar, deoarece discuția începe cu aceea că învățăcelul dă un exemplu de definiție exactă, iar apoi se cere o definiție a cuvântului «cunoaștere» analoagă cu aceasta. (...) Aici am răspunde: «Nu există o singură utilizare exactă a cuvântului «cunoaștere»; dar putem să ne închipuim mai multe asemenea utilizări care vor fi mai mult sau mai puțin în acord cu felurile în care este folosit în realitate cuvântul.»”

(L. Wittgenstein, *Caietul albastru*)

- a) Analizați o perspectivă filosofică la care se face referire în textul dat.
- b) Menționați explicit o altă perspectivă filosofică asupra relației dintre cunoaștere și limbaj, realizând totodată analiza comparativă a celor două perspective.
- c) Formulați un punct de vedere personal referitor la problema filosofică vizată în textul dat.